

Energetický zákon a prováděcí nařízení vlády – opatření k vysokým cenám energií

14. června 2023

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Novela energetického zákona

- ➔ **č. 287/2022 Sb.**, kterou se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů - stropování cen elektřiny a plynu
- ➔ publikace 30. září 2022 ve Sbírce zákonů;
- ➔ účinnost 1. října 2022

Novela energetického zákona

➔ Stropování cen elektřiny a plynu

- ➔ Novela zavádí nový institut mimořádné tržní situace, prostřednictvím kterého je založena pravomoc vládě svým nařízením stanovovat ceny elektřiny nebo plynu a dále v krajních případech ukládat povinnost výroby nebo dodávky elektřiny nebo plynu, ukládat povinnost nabídky elektřiny nebo plynu či limitovat obchodování s elektřinou nebo plynem.
- ➔ V mimořádné tržní situaci se rovněž počítá s úhradou prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku v případech, kdy stanovená cena v mimořádné tržní situaci nebude pokrývat náklady na zajištění dodávky. Příslušné mechanismy výpočtu a další podrobnosti jsou předmětem navazujících nařízeních vlády.

Novela energetického zákona

Prováděcí nařízení vlády:

- ➔ **Nařízení vlády č. 298/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci** – publikace 7. října 2022 ve Sbírce zákonů, účinnost 1. ledna 2023;
- ➔ **Nařízení vlády č. 5/2023 Sb., o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny** – publikace 11. ledna 2023 ve Sbírce zákonů; účinnost 12. ledna 2023;
- ➔ **Nařízení vlády č. 463/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci dodávaných na ztráty v distribučních soustavách a o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu na ztráty za stanovené ceny** – publikace 30. prosince 2022 ve Sbírce zákonů; účinnost 1. ledna 2023.

Nařízení vlády č. 298/2022 Sb.

- ➔ Nařízení vlády stanovuje ceny elektřiny a plynu následovně:
cena za dodávku elektřiny ve výši 5 000 Kč/MWh
cena za dodávku plynu ve výši 2 500 Kč/MWh
- ➔ Nařízení vlády dále stanovuje cenu měsíčního stálého platu:
stálý plat za dodávku elektřiny ve výši 130 Kč/odběrné místo za měsíc
stálý plat za dodávku plynu ve výši 130 Kč/odběrné místo za měsíc

Nařízení vlády č. 298/2022 Sb.

- ➔ Ceny elektřiny a plynu stanovené tímto nařízením nezahrnují daň z přidané hodnoty, daň z elektřiny nebo plynu a cenu související služby v elektroenergetice nebo plynárenství, tedy zejména cenu služby distribuční soustavy, která sama o sobě je cenou regulovanou ve smyslu ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů;
- ➔ Stanovené ceny platí pro období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023;

Nařízení vlády č. 298/2022 Sb.

- ➔ Nařízení vlády dále vymezuje zákazníky, na které se stanovené ceny elektřiny a plynu vztahují:
- ➔ všichni zákazníci na hladině nízkého napětí; jedná se nejen o domácnosti, ale také o drobné podnikatele a živnostníky; u plynu se jedná o kategorii domácnost a maloobděratel;
- ➔ zákazníci na hladině vysokého a velmi vysokého napětí; zejména vládní instituce, školská zařízení, poskytovatelé zdravotních a sociálních služeb, provozovatelé vodovodů a kanalizací, provozovatelé železniční, tramvajové, trolejbusové dopravy a další subjekty;
- ➔ u plynu se jedná o kategorii střední odběratel nebo velkoodběratel, dále také vládní instituce, školská zařízení, poskytovatele zdravotních a sociálních služeb, provozovatele vodovodů a kanalizací, případně další subjekty;

Nařízení vlády č. 298/2022 Sb.

- ▶ Nařízení bylo několikrát **novelizováno**;
- ▶ **Novelizacemi** došlo k rozšíření subjektů, pro které se cenové stropy uplatní:
- ▶ První novela (**343/2022 Sb.**) **rozšířila** okruh podporovaných subjektů o **státní podniky, veřejné zadavatele, sportovní organizace** atd.;
- ▶ Druhá novela (**442/2022 Sb.**) se týkala stropování cen pro **velké podniky podle Dočasného krizového rámce**;
- ▶ Třetí novela (**28/2023 Sb.**) stanovila tzv. **nejvyšší přípustný majetkový prospěch**, který zákazník, který je velkým podnikatelem, bude moci získat odběrem energií za zastropované ceny v souladu s Dočasným krizovým rámcem.
 - ➔ **Velký podnikatel podává ministerstvu Zprávu o posouzení nadměrného majetkového prospěchu (v AIS MPO)**
 - ➔ **Správu odvodu nadměrného majetkového prospěchu vykonává celní úřad**

Nařízení vlády č. 5/2023 Sb.

Nařízení vlády č. 5/2023 Sb., o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny

- ➔ stanovuje kompenzační mechanismus pro dodavatele elektřiny a plynu dodávající od 1.1.2023 elektřinu a plyn za zastropované ceny
- ➔ Ustanovení § 19f energetického zákona zakotvují právo na úhradu prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku účastníkovi trhu s elektřinou nebo účastníkovi trhu s plynem, který dodává elektřinu nebo plyn zákazníkům a byl dotčen cenovou regulací

Nařízení vlády č. 5/2023 Sb.

- ➔ Účastník trhu má právo na uvedenou kompenzaci tehdy, pokud cena elektřiny nebo plynu stanovená v mimořádné tržní situaci nepokrývá oprávněné náklady na zajištění dodávky této komodity;
- ➔ Prokazatelnou ztrátu a přiměřený zisk hradí účastníkovi trhu splňujícímu stanovené podmínky operátor trhu (OTE);
- ➔ Výplatu provede OTE na základě žádosti účastníka trhu;
- ➔ Na správnost výpočtu prokazatelné ztráty nebo přiměřeného zisku dohlíží Energetický regulační úřad;

Nařízení vlády č. 5/2023 Sb.

- ➔ OTE zasílá žádost o dotaci na úhradu finančních prostředků poskytovaných na úhradu měsíční kompenzace Ministerstvu průmyslu a obchodu;
- ➔ MPO administruje tyto žádosti pomocí elektronického systému AIS MPO;
- ➔ Tyto výdaje jsou hrazeny z rozpočtové kapitoly státního rozpočtu Ministerstva průmyslu a obchodu.

Nařízení vlády č. 463/2022 Sb.

- ➔ **Nařízení vlády č. 463/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci dodávaných na ztráty v distribučních soustavách a o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu na ztráty za stanovené ceny**
- ➔ provádí ustanovení § 19d odst. 1 a 4 a §19f odst. 8 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění zákona č. 287/2022 Sb.

Nařízení vlády č. 463/2022 Sb.

- ➔ stanovuje ceny elektřiny a plynu dodávaného dodavatelem elektřiny nebo plynu provozovateli distribuční soustavy (PDS) na ztráty elektřiny nebo plynu v distribuční soustavě;
- ➔ stanovuje postupy při výpočtu a úhradě prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku dodavatelům elektřiny a plynu, kteří PDS dodávají elektřinu nebo plyn na ztráty; tyto jsou pak předmětem kompenzací;

Nařízení vlády č. 463/2022 Sb.

- ➔ Ztráty = úbytek elektřiny/plynu způsobený jak z technických důvodů, v důsledku fyzikálních vlastností elektřiny/plynu jako např. vznik tepelné energie v důsledku průchodu elektřiny vodiči nebo netěsnosti v plynovodním potrubí, tak i z dalších důvodů, např. nezjištěné neoprávněné odběry, nepřesnosti měření v soustavě atd.

Nařízení vlády č. 463/2022 Sb.

- ➔ Nárůst velkoobchodních cen elektřiny a plynu zvyšuje náklady PDS na nákup elektřiny/plynu na ztráty v distribuční soustavě. Aby se tento nárůst cen neprojevil v růstu regulované ceny za použití sítí distribuční soustavy a ceny za distribuované množství elektřiny/plynu, bylo zapotřebí zastropovat výši cen elektřiny a plynu na ztráty v distribučních soustavách.

Nařízení vlády č. 463/2022 Sb.

- ➔ Mechanismus kompenzací je nastaven obdobně jako v případě kompenzačního nařízení vlády č. 5/2023 Sb.
- ➔ Žádost o úhradu prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku se podává u operátora trhu (OTE);
- ➔ Kontrolu provádí ERÚ;
- ➔ OTE podá žádost o dotaci na úhradu kompenzací dodavatelům elektřiny/plynu Ministerstvu průmyslu a obchodu;
- ➔ MPO administruje žádosti v elektronickém systému AIS MPO.

Děkuji za pozornost

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU